

Advies inzaaien kruidenrijk grasland

Aanleiding

Een melkveehouder ten noorden van Lemmer heeft de Landbouw Adviespool benaderd voor concreet advies en een stappenplan om meer kruidenrijk grasland te realiseren. LAP-adviseur Christiaan Bondt is daarvoor in een jaar tijd viermaal op bezoek geweest en heeft verslag uitgebracht.

Vraagstelling

Verzoek om hulp bij een plan van aanpak en stappenplan om meer kruidenrijk grasland te creëren, meer rode klaver in te zaaien voor een betere bodemstructuur, bodemleven en meer biodiversiteit.

Uitgangspunten

1. Deze melkveehouder is leverancier geworden van A-Ware. Er is een mogelijkheid en een wens om in de AH-melkstroom te komen. Aan deze melkstroom is een aantal eisen verbonden. Voor deze vraag aan de LAP gaat het om de eis van een aandeel kruidenrijk grasland.

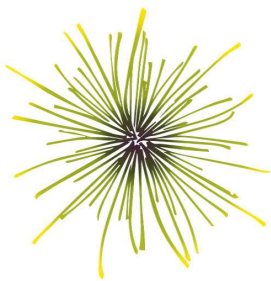
De eis volgens het keurmerk:

Minimaal 10% van de hectares onder de graslandgrondgebondenheidseis is kruidenrijkgrasland. (slootkanten/akkerranden kunnen hier een voorbeeld van zijn). Of minimaal 20% van de eerdergenoemde hectares is doorgezaaid met grasklaver. Een combinatie van beide is ook toegestaan. In het kruidenrijkgrasland moeten minimaal 5 kruiden en/of minimaal 2 soorten klaver (uit de kruiden- en klaverlijst van Royal A-ware) staan.

Bron: Versie 4.1 d.d. 11-1-2020

2. Daarnaast heeft de veehouder zich tot doel gesteld om binnen 5 jaar zonder kunstmest te kunnen boeren.

Beide doelen zijn te combineren. Een goed grasperceel met vlinderbloemigen bindt 150-250 kg N uit de lucht. Een deel daarvan wordt via de bodem gedoneerd en is daarmee beschikbaar voor de omgeving.

landbouw

adviespool Fryslân

Bezoek d.d. 17-02-2022

Voor nu zijn er 2 percelen aangewezen die kunnen worden omgezet naar productief kruidenrijk grasland. Het is 'P8', een perceel van 3,3 ha vlakbij de stal, dat mogelijk ook wordt gebruikt voor beweiden en een nieuwverworven perceel 'Wind 1' van 5,66 ha op afstand, alleen geschikt voor maaien.

Beide percelen worden van maisland omgezet naar grasland. Dit biedt wat mogelijkheden om nog extra grondwerkzaamheden te doen. Van P8 is een grondmonster aanwezig. De pH is met 5,4 krap, maar voldoende. Mocht de tijd het toelaten dan mag er nog zeker 1000 kg magnesium vrije kalk op gereden worden.

Het voorstel van de werkvolgorde is:

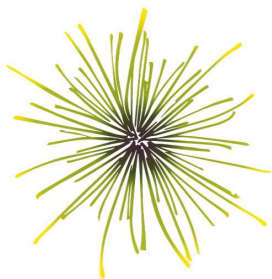
- Bekalken
- Oppervlakkig lostrekken
- Overtop frezen
- Kilveren (wanneer het nodig is, maar voor blijvend grasland is licht kilveren interessant om het RAS in de marge te houden.)
- Kopeggen zaaien (niet dieper dan 1 cm i.v.m. klaver en kruiden, of in 2 keer)
- Rollen met een cambridgerol

Bemesten met 25 kuub drijfmest kan soms tussen het kilveren en het kopeggen, alleen sporen moeten voorkomen worden. Bij twijfel vooraf moet er tussen het bekalken en bemesten minimaal een week ruimte zitten.

Advies 17-02-2022

Het advies mengsel is:

- 35 kg TetraMax Timo of gelijkwaardig, een mengsel met een aandeel Tetra Engels raai voor een smakelijk gewas en groeikracht;
- 1 kg Chester veldbeemd, of gelijkwaardig, als betonijzer in de grasmatten en de concurrentie met ruwbeemd;
- 2 kg Brianne witte klaver of gelijkwaardig. De Brianne heeft wat grotere bladen en stoelt minder uit. Het advies is om te kiezen voor Rhizobium geënt zaad;

landbouw

adviespool Fryslân

- 1 kg Pavo rode klaver of gelijkwaardig, dit is een diploide rode klaver, die persistent is en 5 à 6 jaar aanwezig blijft. Het advies is om te kiezen voor Rhizobium geënt zaad;
- 1 kg cichorei
- 1 kg smalle weegbree

Hoeveelheden in kg per ha

Aanvullend is er nog een optie vanwege gecondenseerde tannine nog rolklaver of sainfoin. Voor bestendiger eiwit mogelijk Sub klaver

Daarnaast zijn mogelijkheden voor cichorei en smalle weegbree, vanwege hun eigenschappen.

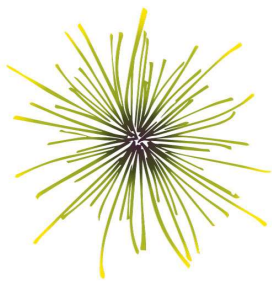
- Cichorei werkt goed tegen maag/darm wormen en is bovendien rijk aan mineralen en sporenelementen. Een andere inhoudsstof is gecondenseerde tannine. Deze stof zorgt voor minder ammoniakvorming in de pens en bindt zich aan losse amiden en aminozuren, zodat de pens bestendiger worden.
- Smalle weegbree is ook rijk aan tannines en heeft een goede droge stof productie. De actieve inhoudsstoffen acteoside en aucubine zorgen voor minder ammoniakemissie (via het voer). De lange wortel van 70 cm scheidt een stof af die nitraatvorming tegen gaat. Bij voorjaarszaai is het advies om 30 kg haver mee te zaaien als covercrop, deze onderdrukt ook meteen de onkruiden

Bezoek d.d. 30-06-2022

Eerst even een ronde langs een aantal percelen gedaan. Tot nu toe is de grasopbrengst dit jaar goed. Er komt een droge periode aan, dus het is afwachten wat het gras de rest van het jaar gaat doen.

Het nieuw ingezaaide perceel (P8) bij huis staat er goed op, er is 2 keer gemaaid om het onkruid voor te blijven. Bij een wandeling over het perceel is duidelijk te zien dat de kruiden en het gras mooi verdeeld zijn over het perceel.

Tijdens een kort tussenbezoek (21-04), toen het gras net opkwam, begon de grond te scheuren. Het advies was toen om de percelen te rollen met de cambridgerol. Dit heeft de percelen goed gedaan. Er ontstond een korst, die ervoor zorgde dat de plantjes los

landbouw

adviespool Fryslân

van de ondergrond kwamen te liggen. Door te rollen blijft de grond aangesloten en wordt de capillaire werking hersteld.

21 april

30 juni

Perceel Wind 1 ziet er zoals op de foto te zien mooi uit. In beide percelen zijn banen te zien, dat zal waarschijnlijk te maken hebben met de ondergrond. De bemesting met drijfmest kan het best worden uitgevoerd door regelmatig een kleine gift te geven, aangelengd met water.

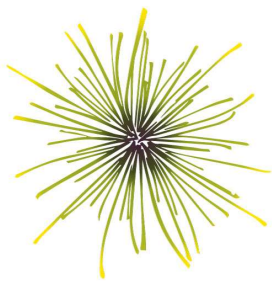
Advies 30-06-2022:

- Na het bekijken van de grondmonsters wordt geadviseerd om dit perceel na de volgende snede nog 100 kg Kieseriet te geven. Hiermee wordt een snel opneembaar magnesium gegeven met een deel zwavel.
- Laat de percelen waar mogelijk niet verdrogen. De kruiden en klavers hebben het eerste jaar niet zoveel wortels.
- Maai niet te laag. Daardoor blijft er voldoende bladgroen over en hebben planten direct weer potentie om uit te lopen.

Bezoek d.d. 20-09-2022

Als eerste hebben we een ronde langs een aantal percelen gedaan. Hier vielen de volgende dingen op:

- Het is droog geweest, maar het gras begint weer groen te worden en te herstellen.
- De muizen beginnen weer actief te worden. Het is laat in het seizoen, dus het is te hopen dat ze onder de schadedrempel blijven.

landbouw

adviespool Fryslân

- Op een aantal percelen is het gras oud, d.w.z. de bladeren zijn oud, hier en daar ook kroonroest. Het is goed om deze percelen weg te maaien. Ze kunnen dan opnieuw uitlopen. Door het verwijderen van de 'oude' bladeren ontstaat weer ruimte en gaat de fotosyntheseactiviteit omhoog.
- De percelen kruidenrijk hebben een dichte grasmat en zijn egaal opgekomen. Perceel P8 heeft meer klavers al is dit ook lastig in te schatten, omdat het perceel vlekkerig is. Vooraan lijkt deels meer te staan, omdat de grond daar zwaarder is. Perceel Wind 1 heeft een lagere bezetting klaver, zo lijkt het nu. Al is er een sterke variatie tussen de verschillende akkers.

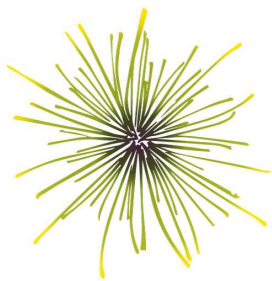
Advies 30-09-2022

- Voor nu is het advies om beide percelen dit najaar nog te bemesten met 1000-1500 kg kalk.
- Perceel P9 wordt na de mais nog ingezaaid met gras/klaver:
 - 35 kg tetramax timo of gelijkwaardig
 - 2 kg Chester Veldbeemd of gelijkwaardig
 - 3 kg Brianne Witte klaver
 - 3 kg subklaver. Sub klaver is een klaver die goed kan tegen bemesting en heeft van de klavers het hoogste aandeel bestendig eiwit.

Als laatste spraken we over het tussengewas na de mais. Op Wind 2 kan gekozen worden voor een mengsel van Italiaans raaigras met inkarnaat klaver en winterwikke. De beide vlinderbloemigen zijn eenjarig 'cold season'. In de winterperiode zijn ze in staat 100-150 kg stikstof te binden. Het zaaiadvies is 50-70 kg Italiaans N-fix of gelijkwaardig.

Verslag d.d. 23-01-2023

Voor het GLB wordt gekeken naar de mogelijkheden voor het bedrijf. 1 februari zijn de nieuwe kaarten bij RVO bekend en kan de puzzel beginnen. Een strook aan de oever van een meer veel goed doen, daarnaast is er ook veel kruidenrijk grasland op het bedrijf. Daarnaast is Luzerne mogelijk een optie voor het bedrijf, alleen is het wel goed te kijken naar de effectiviteit. Als het een erg klein hoekje is, die apart behandeld moet worden, dan is het niet echt lonend.

landbouw

adviespool Fryslân

Een perceel als Wind 2 is mogelijk ook geschikt hiervoor. Voor dit jaar staat daar mais gepland. Na de mais volgt een groenbemester en volgend voorjaar zaaien is dan een goede mogelijkheid. Van een dergelijke hoeveelheid kan je nog eens overwegen apart te maaien en bijvoorbeeld in hakselbalen te doen.

Het bemestingsseizoen komt er weer aan. De drijfmest is kort besproken. Het advies is om te starten met 20 kuub per ha. De Italiaanse N-fix mag zo snel mogelijk een deel drijfmest. Door water bij de mest te doen wordt het verlies aan ammoniak beperkt. Hoe meer hoe beter, alleen vaak zit er een beperking aan het volume.

De percelen kruidenrijk kunnen gewoon mee in de drijfmest. Het idee is om wel een beetje kunstmest te geven voor de eerste snede. 46 kg N, het perceel dat afgelopen najaar is gezaaid, moet het eerst zonder kunstmest doen. Bij perceel Wind 1 hangt de hoeveelheid kunstmest een beetje af van het slagen van de klaver. De akkers aan de kant van de weg waren het afgelopen najaar wel erg klaverarm. Voor de percelen die voorjaar 2022 gezaaid zijn is het advies 150 kg gips per ha te zaaien.

Nu er nog niet in de speciale AH-melkstroom is plaatsgenomen kan er nog grasland gescheurd worden.

Concrete adviezen voor de lezer:

- Neem altijd een uitgebreid grondmonster tijdens het plannen. Ook sporenelementen en Calcium zijn van belang.
- Begin met een relatief simpel mengsel (niet te veel kruiden) en kijk naar de kwaliteit van het bij gezaaide gras
- Maak een goed zaai-bed.
- Gebruik wanneer mogelijk een dekvrucht
- Maaihoogte minimaal 8 cm
- Bij inkuilen een homofermentatief inkuilmiddel (bijvoorbeeld biosil, ecosyl) alleen melkzuur om er voor te zorgen dat de conservering goed verloopt
- Verdun de drijfmest met water